

Весці БДПУ

Штоквартальны навукова-метадычны часопіс.

Выдаецца з чэрвеня 1994 г.

№ 3(57) 2008

СЕРЫЯ 2.

Гісторыя. Філасофія. Паліталогія. Сацыялогія.
Эканоміка. Культуралогія

Змест

Галоўны рэдактар

П.Дз. Кухарчык

Рэдакцыйная калегія:

В.В. Бушчык
(нам. галоўнага рэдактара)

Л.М. Давыдзенка

А.В. Данільчанка

А.П. Жытко

М.М. Забаўскі

Л.М. Каранеўская
(адк. сакратар)

І.В. Катляроў

П.В. Кікель

Г.А. Космач

Н.І. Кунгурава

А.М. Люты

У.А. Мельнік

А.І. Смолік

С.В. Снапкоўская

А.С. Цернавы

В.В. Шынкароў

Гісторыя

Помазаў С.У. Ніжэйшыя прафесійна-тэхнічныя навучальныя ўстановы ў БССР у 1920–1928 гг. 3

Бандарэнка К.М. Гістарыяграфія манархісцкага руху ў Расійскай імперыі (дасавецкі перыяд) 6

Волкава В.А. Грамадска-палітычная актыўнасць жанчын Санкт-Пецярбурга і Масквы ў складзе партыі сацыялістаў-рэвалюцыянераў у гады Першай расійскай рэвалюцыі 11

Смірноў А.В. Перабоі з хлебам у Петраградзе як падстава для Лютаўскай рэвалюцыі 14

Лапановіч С.Ф. Аказанне дапамогі бежанцам у Беларусі ў перыяд кіравання Часовага ўрада (сакавік–кастрычнік 1917 г.) 17

Храмы А.В. Параўнальны аналіз развіцця прамысловасці ў каралеўскіх эканоміях ВКЛ з рэфармацыйнымі працэсамі ў Еўропе другой паловы XVIII ст. 20

Драздова К.А. Фарміраванне ўстаноў дробнага крэдыту на тэрыторыі беларускіх губерняў (другая палова XIX – пачатак XX ст.) 24

Зданкевіч К.В. Стварэнне і дзейнасць суда прысяжных у Беларусі (1883–1887 гг.) 27

Казачонак Т.В. Роля Э. Дольфуса ў дзяржаўным крызісе Аўстрыі 1933 г. ... 31

Філасофія

Кхалід Кхамліш. Культура і культурны плюралізм у кантэксце глабалізацыі 35

Таркан І.І. Дыялог культур як працэс фарміравання сучасных сацыяльных ідэалаў 39

Атрахімовіч Е.В. Маральная культура асобы як сацыяльны феномен 42

Іонэ В.І. Сацыяльная дактрына царквы саенталогіі 45

Паліталогія

Жаўняровіч Т.І. Дзяржаўная палітыка Рэспублікі Беларусь па ўмацаванні сувязей з беларускай дыяспарай 48

Абраменка А.Г. Парламентарызм у Рэспубліцы Беларусь 51

Сімановіч С.І., Сімановіч І.С. Прадстаўніцтва інтарэсаў у палітычнай сістэме грамадства 55

Верамееў М.Ю. Праблема суверэнітэту ў ЕС: перадача ўлады і размеркаванне паўнамоцтваў 56

Баранава А.В. Дзяржаўная палітыка Рэспублікі Беларусь ў галіне вышэйшай школы 59

Сацыялогія

Коршук А.У. Нацыянальны культурны профіль–Беларусь 64

Ліхачова С.М. Беспрытульнасць як сацыяльная з’ява 67

ДЗЯРЖАЎНАЯ ПАЛІТЫКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ПА УМАЦАВАННІ СУВЯЗЕЙ З БЕЛАРУСКАЙ ДЫЯСПАРАЙ

Актуальнасць вывучэння становішча беларускай дыяспары ў блізкім і далёкім замежжы вызначаецца тым, што дадзены напрамак нацыянальнай палітыкі беларускай дзяржавы з'яўляецца на сённяшні дзень адным з прыярытэтных. Гэта абумоўлена рознымі прычынамі. З аднаго боку, гэта натуральная і ўзаемная зацікаўленасць дзяржавы ў жыцці сваіх суайчыннікаў за мяжой, а апошніх – у падзяях, якія адбываюцца на іх гістарычнай радзіме. З другога боку, важную ролю адыгрываюць эканамічныя і палітычныя фактары: прыцягненне інвестыцый, уплыў на палітыку дзяржаў, у якіх пражываюць нашы суайчыннікі і г. д.

Мэта дадзенай работы: прааналізаваць сучаснае становішча дыяспары, выявіць праблемы і акрэсліць напрамкі дзяржаўнай палітыкі ў вызначанай сферы.

Пры напісанні артыкула выкарыстоўваліся матэрыялы айчынных і расійскіх даследчыкаў, даныя Беларускай энцыклапедыі і энцыклапедычнага даведніка «Сучасная Беларусь», інфармацыя інтэрнет-рэсурсаў. Акрамя таго, былі прааналізаваны нарматыўныя акты Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі: пастановы, пагадненні, міжнародныя дагаворы і дзяржаўныя праграмы.

Па даных Пастаяннай камісіі па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы, на сённяшні дзень за межамі нашай краіны пражывае каля 3,5 млн беларусаў. Каля 1 млн з іх – за акіянам, больш за 800 тыс. – у Расіі, 170 тыс. – у Ізраілі, 96 тыс. – у Латвіі. У суседняй Польшчы, як заяўлялася раней, пражывала прыкладна 300 тыс. беларусаў, аднак зараз афіцыйна прыводзіцца іншая лічба – 48 тыс. [1, с. 2].

Беларуская дыяспара на постсавецкай прасторы і ў далёкім замежжы склалася гістарычна. Для вызначэння самога паняцця «дыяспара» звычайна выкарыстоўваецца наступнае азначэнне: «пражыванне значнай часткі народа па-за межамі той краіны, дзе жыве асноўная частка народа» [2, с. 315].

Масавая эканамічная эміграцыя з беларускіх зямель ахоплівае рубяж XIX–XX стст. Гэта хваля працоўнай эміграцыі паклала пачатак фарміраванню беларускай дыяспары. У 20–30-я гг. XX ст. упершыню ў гісторыі аформілася палітычная эміграцыя, колькасць якой складала больш

за 10 тыс. чалавек. Галоўнай прычынай палітычнай эміграцыі было ўстанавленне савецкай улады ў Беларусі і ганенне прыхільнікаў БНР. Другая сусветная вайна выклікала трэцюю, самую вялікую ў XX ст. хвалю эміграцыі з Беларусі. У канцы вайны беларуская дыяспара ў Еўропе складала каля 1 млн чалавек [3, с. 88–105].

Рэзкае пагаршэнне сацыяльна-эканамічнай і экалагічнай сітуацыі ў рэспубліцы павялічыла ў пачатку 1990-х гг. адток беларусаў за мяжу. Сталі пераважаць эканамічныя прычыны, а асноўнай рысай міграцыйнага абмену Беларусі з дзяржавамі далёкага замежжа сёння стала адмоўнае сальда міграцыі: колькасць тых, хто выязджае за мяжу, перавышае прыток грамадзян з-за мяжы. Гэта пацвярджаецца наступнымі данымі: колькасць тых, хто выбыў з Беларусі за мяжу, скарацілася з 29,7 тыс. чалавек у 1990 г., да 3,4 тыс. чалавек у 2005 г.; а колькасць мігрантаў, якія прыбылі ў Беларусь з краін далёкага замежжа, скарацілася адпаведна з 16,8 да 1,1 тыс. чалавек [4, с. 125].

З абвясчэннем незалежнасці Беларусі ў пачатку 90-х гг. XX ст. пачынаецца паварот да новых узаемаадносін паміж дыяспарай і Беларуссю. Дзяржаўныя органы кіравання ажыццявілі шэраг важных захадаў у падтрымку нацыянальнай дыяспары. У 1990 г. было створана Аб'яднанне беларусаў свету «Бацькаўшчына», пры садзеянні ўрада і парламента ў Мінску прайшлі першая сустрэча беларусаў блізкага замежжа (снежань 1992 г.), першы з'езд беларусаў свету (ліпень 1993 г.). Аднак частка замежных суайчыннікаў негатыўна ўспрыняла вынікі прэзідэнцкіх рэферэндумаў 1995–1996 гг., расцаніўшы іх як наступленне на беларускую мову, нацыянальную гістарычную сімволіку і як пагрозу беларускай дзяржаўнасці.

Неабходна адзначыць, што палітычныя прычыны паўплывалі не толькі на ўзаемаадносіны дыяспары і нашай рэспублікі, але і абумовілі яе ўнутраны раскол: існуюць арганізацыі і таварыствы, лаяльныя да палітычнай сітуацыі, што склалася ў Беларусі, і тыя, хто знаходзіцца ў апазіцыі афіцыйным уладам. Канфрантацыя такога кшталту перашкаджае аб'яднанню беларускага нацыянальнага руху, які і так адчувае цяжкасці ў сувязі з недахопам сродкаў, слабай унутранай самаарганізацыяй, а таксама часта неразвітой самасвядомасцю.

Рашэнню праблем дыяспары садзейніча-ла прыняцце ў 1993 г. праграмы «Беларусы ў свеце», разлічанай на пяцігадовы тэрмін – да 1997 г. Прымаючы гэту праграму, прапанаваную НАН Беларусі і ўзгодненую з рознымі ўрадавымі інстанцыямі, урад зыходзіў з неабходнасці «кансалідацыі нацыі праз асэнсаванне цэласнасці беларускага народа ў свеце, умацавання духоўных сувязей з замежнымі суайчыннікамі» [5, с. 63]. Неабходнасць апору на базавыя нормы, зафіксаваныя ў асноватворных міжнародных дакументах, адзначаецца ў раздзеле «Сацыяльная і прававая абарона беларусаў замежжа».

Развіццё сувязей Рэспублікі Беларусь з беларускай дыяспарай уяўлялася ў Праграме перш за ўсё як садзейнанне забеспячэнню нацыянальна-культурных патрэб замежных суайчыннікаў. У гэтым плане прадугледжваўся шэраг мер з упорам на патрэбы, звязаныя з захаваннем роднай мовы і нацыянальных традыцый: забеспячэнне беларускіх школ падручнікамі і іншай літаратурай; прадастаўленне магчымасці маладым суайчыннікам атрымліваць вышэйшую і сярэдняю спецыяльную адукацыю ў ВНУ і сярэдніх спецыяльных установах Беларусі; арганізацыя лекцый высокакваліфікаваных выкладчыкаў ВНУ і вучоных для беларускай дыяспары; рэгулярнае правядзенне сустрэч дзеячаў навукі і культуры Рэспублікі Беларусь з прадстаўнікамі беларускай дыяспары; прадастаўленне магчымасці атрымання замежнымі суайчыннікамі беларускіх кніг і перыядычных выданняў; забеспячэнне падтрымкі перыядычных выданняў беларускіх таварыстваў за мяжой і г. д.

Аднак, на жаль, праграма не была выканана ў поўным аб'ёме. Практычна не рэалізаваны трэці раздзел праграмы, які датычыцца эканамічнай і навукова-тэхнічнай дзейнасці, слаба развіваецца дзейнасць і ў іншых напрамках. Дастаткова сказаць, што нават у Расіі вельмі мала нацыянальных выданняў, імя беларускіх школ, бібліятэк, культурных устаноў [6]. Цяжкасці ў захаванні беларускай прысутнасці за межамі Беларусі ўзнікаюць з-за індывідуальнасці пэўнай колькасці замежных беларусаў, значнай іх асіміляцыі. На постсавецкай прасторы расшырэню нацыянальна-культурнай дзейнасці перашкаджае цяжкае эканамічнае становішча суайчыннікаў. Слабая матэрыяльная база нацыянальнай, грамадскай, культурна-асветніцкай дзейнасці тлумачыцца даволі сціплай падтрымкай мясцовых улад, недастатковай увагай да гэтай справы з боку дзяржаўных органаў Беларусі.

Каардынацыю дзейнасці дзяржаўных і грамадскіх структур па развіцці сувязей з беларусамі замежжа здзяйсняе сёння Дзяржаўны камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей. Падтрымка беларусаў у дзяржавах СНД і Балтыі, у Польшчы з'яўляецца важным прыярытэтам работы МЗС Рэспублікі Беларусь. У 2003 г. задача нала-

дзіць сувязі ў галіне эканомікі і культуры з замежнымі суайчыннікамі пастаўлена перад аблвыканкамамі і гарвыканкамамі. Цесныя кантакты з замежнымі беларусамі падтрымліваюць грамадскія аб'яднанні: Беларускае таварыства па культурных сувязях з суайчыннікамі за мяжой (таварыства «Радзіма»), Міжнародная асацыяцыя беларусістаў, ЗБС «Бацькаўшчына».

З улікам значнай прысутнасці за мяжой беларусаў абарона іх законных правоў закладзена ў міжнародных дагаворах аб узаемаадносінях Рэспублікі Беларусь з замежнымі дзяржавамі, міжрадавых пагадненнях па ўзаемнай абароне сваіх грамадзян, пагадненнях аб магчымасці ўзаемаапрацаўладкавання і сацыяльнай абароны сваіх грамадзян, пагадненнях аб узаемным забеспячэнні правоў нацыянальных меншасцей. Напрыклад, Рэспубліка Беларусь і Рэспубліка Казахстан заключылі ў 1996 г. двухбаковы Дагавор аб прававым статусе грамадзян Рэспублікі Беларусь, якія пастаянна пражываюць на тэрыторыі Рэспублікі Казахстан, і грамадзян Рэспублікі Казахстан, якія пастаянна пражываюць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь [7, с. 5].

Дагавор паміж Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй аб роўных правах грамадзян (1998) гарантуе грамадзянам абедзвюх дзяржаў роўныя грамадзянскія правы і свабоды, як гэта прадугледжана іх заканадаўствамі; роўныя правы ў атрыманні сярэдняй, сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай і паслявузаўскай прафесійнай адукацыі; роўныя правы на працаўладкаванне, аплату працы і прадастаўленне іншых сацыяльна-прававых гарантый на тэрыторыі Беларусі і Расіі; на сацыяльнае забеспячэнне, медыцынскую дапамогу і інш. [8, с. 24–25]. Пагадненні аб часовай працоўнай дзейнасці і сацыяльнай абароне грамадзян, працуючых за межамі сваіх дзяржаў, заключаны паміж Беларуссю і Арменіяй [9, с. 40–43] і Азербайджанскай Рэспублікай (падпісана 2 мая 2007 г., але пакуль не дзейнічае). Пагадненне аб супрацоўніцтве ў забеспячэнні правоў асоб, якія належаць да нацыянальных меншасцей, ратыфікавана, напрыклад, з Украінай у 1996 г. [10, с. 30–32].

У рамках двухбаковых адносін вырашаюцца пытанні паглыблення і ўдасканалення супрацоўніцтва з іншымі дзяржавамі, што, безумоўна, садзейнічае ўзаемнай абароне роўнасці суайчыннікаў за мяжой. Важнай задачай з'яўляецца забеспячэнне замежных суайчыннікаў дакладнай і праўдзівай інфармацыяй аб Беларусі, яе ўнутранай і знешняй палітыцы. Пры садзейнанні Міністэрства замежных спраў і Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцей выдаецца газета «Голас Радзімы», прызначаная для суайчыннікаў за мяжой. З 1 студзеня 2005 г. на замежныя краіны здзяйсняе вяшчанне міжнародны спадарожнікавы канал «Беларусь-ТБ», створаны Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыё-

кампаніяй (НДТРК) Рэспублікі Беларусь для замежных тэлегледачоў, перш за ўсё для руска- і беларускамоўных жыхароў постсавецкай прасторы, жадаючых аператыўна атрымліваць усебаковую і дакладную інфармацыю аб Беларусі. Зараз «Беларусь-ТБ» здзяйсняе вяртанне ў кабельных сетках 12 краін з 20, якія знаходзяцца ў зоне распаўсюджвання сігнала спадарожніка Intelsat 904 (Расія, Украіна, Малдова, Казахстан, Польшча, Літва, Латвія, Эстонія, Узбекістан, Аўстралія, Грузія, Арменія) [11].

Калі ў агульным плане прааналізаваць напрамку ўзаемадзеяння дзяржаўных органаў з беларускай дыяспарай, то можна вылучыць наступнае:

1. Прававая падтрымка замежных суайчыннікаў. Асноўнай мэтай гэтага напрамку з'яўляецца распрацоўка заканадаўчых актаў па вызначэнні юрыдычнага статусу суайчыннікаў, якія пражываюць за мяжой, у адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі. Яна таксама прадугледжвае заключэнне міжнародных пагадненняў аб абароне правоў нацыянальных меншасцей, у якіх замацавана падтрымка суайчыннікаў у галіне асноўных правоў і свабод чалавека і грамадзяніна ў адпаведнасці з агульнапрынятымі прынцыпамі і нормаў міжнароднага права.

2. Узаемадзеянне ў культурна-асветніцкай сферы. Асноўная мэта гэтага напрамку – забяспечэнне нацыянальна-культурных патрэб суайчыннікаў за мяжой, захаванне і развіццё нацыянальнай самасвядомасці беларускай дыяспары, захаванне беларускай мовы, перш за ўсё ў месцах кампактнага пражывання беларусаў, садзеянне міжкультурнай камунікацыі і папулярнасці беларускай культуры.

3. Супрацоўніцтва ў навуковай сферы, якое ўключае правядзенне і падтрымку навуковых даследаванняў, накіраваных на вывучэнне гісторыі, культуры, духоўнага жыцця беларускай дыяспары. Тут нельга не адзначыць сумесны беларуска-расійскі праект па даследаванні беларускай дыяспары ў Сібіры, па выніках якога ў 2003 г. прэмія імя акадэміка В.А. Капцюга была прысуджана працы «Нарысы гісторыі беларусаў у Сібіры». Беларускімі і расійскімі вучонымі сумесна была праведзена вялікая работа па вывучэнні гісторыі перасялення і ролі беларусаў у асваенні Сібіры, іх укладу ў эканамічнае, культурнае і навуковае развіццё рэгіёну. Дадзены напрамак з'яўляецца перспектыўным, і, як адзначае адзін з аўтараў работы, акадэмік НАН Беларусі М.П. Касцюк, «...гэта тэматыка павінна развівацца і далей, павінна выконвацца пагадненне паміж НАН Беларусі і Сібірскім аддзяленнем РАН» [12, с. 110].

4. Інфармацыйная падтрымка суайчыннікаў за мяжой – прыярытэтны напрамак узаемадзеяння. Наша дзяржава зацікаўлена ў падтрымцы і развіцці інфармацыйных сувязей з беларусамі, якія пражываюць у іншых краінах. Органы дзяржаўнай улады прымаюць меры па распаўсюджванні інфар-

мацыі аб рэалізацыі дзяржаўнай палітыкі ў адносінах да суайчыннікаў, а таксама аб падзеях, што адбываюцца на іх гістарычнай радзіме.

5. Практычна ніякіх захадаў не робіцца для падтрымкі суайчыннікаў у эканамічнай і сацыяльнай галінах. Напрыклад, у Расіі ў Законе «Аб дзяржаўнай палітыцы Расійскай Федэрацыі ў адносінах да суайчыннікаў за мяжой» прадугледжана наступнае: «... органы дзяржаўнай улады РФ... садзейнічаюць стварэнню сумесных арганізацый, заахвочваюць сувязі расійскіх арганізацый незалежна ад форм уласнасці з замежнымі прадпрыемствамі, на якіх працуюць пераважна суайчыннікі...» [13]. Такі ж закон у нашай краіне ўрэгуляваў бы фінансавыя пытанні і спрыяў бы ўстанавленню і развіццю эканамічных сувязей з нашымі суайчыннікамі за мяжой.

У наш час вядзецца распрацоўка праекта Закона Рэспублікі Беларусь «Аб суайчынніках, якія пражываюць за мяжой». Яго прыняцце будзе садзейнічаць удасканаленню адносін беларускай дзяржавы з дыяспарай і нацыянальнымі супольнасцямі. Канцэпцыя законапраекта распрацоўвалася ў 2001–2002 гг., аднак з-за шэрага прычын работа над ім была прыпынена. ЗБС «Бацькаўшчына» прапанавала правесці шырокае абмеркаванне законапраекта ў арганізацыях беларускай дыяспары ў 25 краінах свету. «Бацькаўшчына» лічыла, што «яго прыняцце (законапраекта) ва ўмовах ізаляванасці ад мэтавай групы можа прывесці да павярхоўнасці, а таксама паглыблення падзелу з боку дзяржаўных органаў на «сваіх» і «чужых» у беларускай дыяспары» [14].

Можна адзначыць, што ў расійскім законе замацавана права суайчыннікаў ствараць прадстаўнічыя грамадска-кансультацыйныя органы (саветы) пры органах дзяржаўнай улады РФ (артыкул 26).

Такім чынам, Рэспубліка Беларусь мае дастаткова вялікую дыяспару як у блізкім, так і далёкім замежжы (амаль трэць насельніцтва самой Беларусі). З моманту прыняцця незалежнасці ўзмацніўся ўзаемны інтарэс, павялічыліся кантакты паміж прадстаўнікамі дыяспары і органамі ўлады нашай краіны. Урад праводзіць дастаткова актыўную палітыку па ўмацаванні сувязей з замежнымі суайчыннікамі: заключаюцца міжнародныя пагадненні, распрацоўваюцца праграмы, законапраекты, вядзецца работа па розных напрамках. Аднак яе рэалізацыі перашкаджаюць аб'ектыўныя фактары. Па-першае, недастаткова распрацавана нарматыўна-прававая база ў дадзенай галіне. Па-другое, існуюць раз'яднанасць і рознагалосці ўнутры самой дыяспары. І, па-трэцяе, можна адзначыць эканамічны цяжкасці, недахоп сродкаў фінансавання праграм і праектаў. У сувязі з гэтым узнікае неабходнасць аб'яднання намаганняў па кансалідацыі замеж-

ных суайчыннікаў на канструктыўнай аснове і правядзення больш канкрэтнай і мэтанакіраванай палітыкі ў дадзенай сферы.

ЛІТАРАТУРА

1. Рэспубліка. – 2007. – 18 мая. – № 89.
2. Беларуская энцыклапедыя. У 18 т. / рэдкал.: Г.П. Пашкоў [і інш.]. – Мінск: БелЭн, 1998. – Т. 6. Дадаізм – Застава. – 576 с.
3. Белоруссия и Россия: общества и государства: сб. докл. / отв. ред.-сост. Д.Е. Фурман. – М.: Права человека, 1998. – 431 с.
4. Современная Беларусь: Энцикл. справ.: В 3 т. / М.В. Мясникович. – Минск: Белорусская наука, 2006. – Т. 1. Страна. Население. Внутренняя и внешняя политика. – 774 с.
5. Об одобрении Государственной программы «Белорусы в мире» и мерах по ее выполнению: Постановление Совета Министров Республики Беларусь № 354 от 31.05.1993 г. Собрание постановлений правительства Республики Беларусь. – 1993. – № 16.
6. Басик, В. Политика Беларуси в отношении соотечественников за рубежом / В. Басик // Белорусский журнал международного права и международных отношений [Электронный ресурс]. – 2001. – № 4. – Режим доступа http://evolution.info/index.php?option=com_content&task=view&id=429&Itemid=52. – Дата доступа 22.10.2007.
7. Звязда. – 1998. – 4 верас. – № 174.
8. О ратификации договора между Республикой Беларусь и Российской Федерацией о равных правах граждан: Закон РБ № 244-3 от 17.02.99 г. Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь. – Минск, 1999. – № 14.
9. О ратификации соглашения между Правительством Республики Беларусь и Правительством Республики Армении о временной трудовой деятельности и социальной защите граждан, работающих за пределами своих государств: Закон РБ № 19-3 от 14.05.2001 г. Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь. – Минск, 2001. – № 48.
10. О ратификации соглашения между Республикой Беларусь и Украиной о сотрудничестве в обеспечении прав лиц, принадлежащих к национальным меньшинствам: Закон РБ № 328-3 от 01.12.99 г. Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь. – Минск, 1999. – № 95.
11. Белорусы за рубежом [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.mfa.gov.by/rus/publications/issue/facts/2006/05_Foreign%20policy.pdf. Дата доступа: 22.10.2007.
12. Беларусы у Сібіры: мінулае і сучаснае // Наука і інновацыі. – 2003. – № 5–6.
13. О государственной политике Российской Федерации в отношении соотечественников за рубежом: Закон Российской Федерации, 24 мая 1999 г. № 99-ФЗ // Консультант Плюс: Беларусь [Электрон. ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2005.
14. Беларусь опять заинтересовалась своей диаспорой. Надолго ли? // МОО «ЗБС "Бацькаўшчына"», 14 февраля 2007 г. [Электронный ресурс] / – Режим доступа <http://www.afn.by/news/docview.asp?id=843>. Дата доступа: 20.10.2007.

SUMMARY

The article is devoted to the contemporary situation of belarusian diaspora and state policy making in this sphere. It includes analysis of diaspora's main problems and directions in which the collaboration between our country and our compatriots abroad develops.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ